

การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ
จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มิถุนายน 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

SCHOOL ADMINISTRATION ACCORDING TO SCHOOL'S SUFFICIENCY EDUCATION POLICY
OF MAE MOE DISTRICT LAMPANG PROVINCE UNDER THE PRIMARY EDUCATION SERVICE
AREA OFFICE, LAMPANG DISTRICT 1

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

June 2021

Copyright 2021 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ของ ศศิภรณ์ สุวรรณรัตน์

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุชา กอนพวง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร คล้ายอ่ำ)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้ำฝน กันมา)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัถ)

เรื่อง:	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	ศศิภรณ์ สุวรรณรัตน์, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2563
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร คล้ายอ่ำ
คำสำคัญ:	การบริหารสถานศึกษา, สถานศึกษาพอเพียง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำนวน 17 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามตำแหน่ง ใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน เทียบขนาดของประชากรที่ 260 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 155 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง โดยรวมและในแต่ละด้าน ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนานักเรียนของสถานศึกษา 2) จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงโดยรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

Title: SCHOOL ADMINISTRATION ACCORDING TO SCHOOL'S SUFFICIENCY EDUCATION POLICY OF MAE MOE DISTRICT LAMPANG PROVINCE UNDER THE PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE, LAMPANG DISTRICT 1

Author: Sasiporn Suwannarat, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2020

Advisor: Assistant Professor Dr. Sunthon Khlal um

Keywords: School Administration, School Sufficiency

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to study the School Administration According to School's Sufficiency Education Policy of Mae Moe District Lampang Province under the Primary Education Service Area Office, Lampang District 1, and 2) to compare opinions towards the School Administration According to School's Sufficiency Education Policy of Mae Moe District Lampang Province under the Primary Education Service Area Office, Lampang District 1. The study was classified by Position, Educational Background, and Work Experience with the sample of School Administrators and Teachers to School's Sufficiency Education Policy of Mae Moe District Lampang Province under the Primary Education Service Area Office, Lampang District 1 from 17 schools using ready-made Krecie and Morgan's tables to compare the size of the population at 260 people obtained a total sample of 155 people. A check point questionnaire with 5 rating scale of characteristics was used as a tool to collect data and the statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D.), and analysis for comparison using value testing of T-test, F-test (ANOVA) by statistical significance at .05 level. The research results revealed that: 1) the School Administration According to School's Sufficiency Education Policy as perceived by samples of research was overall at a high level; Education Program and Management, Development of Learning Activity, and Human Resource Development of School. 2) the comparison result of the School Administrators and Teachers to School Administration According to School's Sufficiency Education Policy in different positions were overall no difference and as for individual aspects were no difference. Differences in Education Background were overall no difference in opinion to School Administration According to School's Sufficiency Education Policy, and it was overall no difference. Differences of Work Experience in opinion to School Administration According to the School's Sufficiency Education Policy were overall no difference.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองครั้งนี้ สำเร็จลงได้ด้วยผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา พร้อมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญ คือ ผศ.ดร. สันติ บุรณะชาติ อาจารย์ประจำวิทยาลัย การศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา นายฉัตรมงคล รัตนปัญญา ผู้อำนวยการสำนักงานการ โรงเรียน บ้านแม่เฟือง นายคชาวุธ แข็งแรง ศึกษาานิเทศก์สำนักงานการพิเศษ ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบ ความถูกต้อง และความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น รวมทั้งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และคณะครูโรงเรียนใน อำเภอแม่เมาะะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ที่ได้ ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูล และ ตอบแบบสอบถาม คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาขออุทิศแด่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ศศิภรณ์ สุวรรณรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	10
แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	13
การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	30
สถานศึกษาพอเพียง.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	52
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1.....	54
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1.....	64
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1.....	68
บทที่ 5 บทสรุป.....	69
สรุปผลการวิจัย	69
อภิปรายผลการวิจัย	72
ข้อเสนอแนะ.....	79
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	85
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญ.....	86
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	87

ภาคผนวก ค การคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC: Index of Objective Congruence).....95

ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) 105

ประวัติผู้วิจัย 106

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกแต่ละโรงเรียน.....	45
ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน	52
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษา พอเพียงของ สถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปางเขต1 ในภาพรวม ทั้ง 4 ด้าน.....	54
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษา พอเพียง ในอำเภอ แม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้าน การบริหารจัดการสถานศึกษา.....	55
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษา พอเพียง ในอำเภอ แม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้าน หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	57
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษา พอเพียง ในอำเภอ แม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	60
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษา พอเพียง ในอำเภอ แม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้าน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	62

ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการ
 บริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะะ จังหวัดลำปาง สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง (n = 155) 65

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการ
 บริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะะ จังหวัดลำปาง สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา (n = 155)
66

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการ
 บริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะะ จังหวัดลำปาง สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการ
 ทำงาน (n = 155) 67

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	17
ภาพ 2 แสดงแนวคิดพื้นฐานในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	25
ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	43

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้แก่ประชาชนในทุกกระดับ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ตั้งแต่ปี 2517 เป็นต้นมา โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย ซึ่งยึดหลักการพึ่งตนเอง ความพอมี พอกิน พอใช้ การรู้จักประมาณตนหรือความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ พระองค์ทรงเตือนสติไม่ให้ประมาทและมีความรอบคอบ คำนึงถึงความถูกต้องตามหลักวิชาและความมีคุณธรรม หลักการเหล่านี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับ เป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการปฏิสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของการพัฒนาจึงกล่าวได้ว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเปรียบเสมือนเสาหลักสำคัญของสังคมไทย ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานระดับประเทศหรือการพัฒนาเพื่อสร้าง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม รัฐบาลจึงได้น้อมนำ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10 โดยจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2563, สื่อออนไลน์) ด้วยคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการจึงเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนของประเทศ ได้มุ่งเน้นความสำคัญกับการพัฒนาคน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการศึกษา มุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีขอบข่ายการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558, หน้า 1) และในปี พ.ศ. 2559 กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งที่ สป.1700/2559 สั่ง ณ วันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 เรื่อง นโยบายที่เป็นจุดเน้นพิเศษในการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ไว้ในข้อที่ 7 ในจำนวน 8 ข้อ คือ “การส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า 1) การบริการสถานศึกษา

ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้หลักการความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม เข้ามาเป็นหลักการบริหารสถานศึกษาในทุกมิติ ทั้งด้านนโยบาย งบประมาณ บุคลากร สถานที่ และชุมชนสัมพันธ์ มีการจัดการเรียนที่สอดคล้องกับกระบวนการปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างสอดคล้องกับภูมิหลังของสถานศึกษา มีการพัฒนาบุคลากรให้ได้เรียนรู้และพัฒนาตน และปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการบ่มเพาะอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง เพื่อให้มีความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางด้านวัตถุ สังคมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (ปรียานุช ธรรมปิยา, 2557)

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในทุกระดับ เพื่อให้ผู้บริหารองค์กร ครู ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรด้านการศึกษา และนักเรียน นักศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำหลักคิด หลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการ การเรียนการสอน ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดความตระหนักและฝังรากลึกภายในตนเองและผู้อื่น อย่างยั่งยืนตลอดไป โดยมีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีขอบข่าย 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารจัดการ 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 4) ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษานั้น คณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาคการศึกษา ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานคณะกรรมการฯ โดยตำแหน่ง และมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมเป็นคณะกรรมการฯ ได้กำหนดนโยบายให้หน่วยงานที่มีสถานศึกษาทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีการขยายผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยหน่วยงานภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีนโยบายขยายผลสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” โดยเริ่มพัฒนาเพื่อขยายผล ในปี 2554 และในปี พ.ศ. 2557 ได้ดำเนินการติดตามประเมินผลสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ พบว่า มีสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินของกระทรวงศึกษาธิการ สามารถเป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” ได้จำนวนทั้งสิ้น 2,123 แห่ง ประกอบด้วย สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,903 แห่ง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 2 แห่ง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 212 แห่ง และสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 6 แห่ง กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศให้สถานศึกษาทั้ง 2,123 แห่ง เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง 2557” เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2558 และได้ดำเนินการขยายผลต่อไปอย่างต่อเนื่อง (กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพป.นครปฐม เขต 2, 2563, สื่อออนไลน์) ทั้งนี้ ในทุก ๆ ปี จะมีการประเมินคัดเลือกสถานศึกษาพอเพียง ซึ่งสถานศึกษาที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้เพื่อขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นรูปธรรม และผ่านเกณฑ์การประเมินสถานศึกษาพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการจะได้รับเกียรติบัตร “สถานศึกษาพอเพียง” จากกระทรวงศึกษาธิการ

สถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 ประกอบด้วย สถานศึกษา จำนวน 17 แห่ง ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติ โดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกำหนดไว้ในเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือที่เรียกว่า “สถานศึกษาพอเพียง” ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้ตระหนักถึงคุณค่าของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกให้กับนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีจิตสำนึกและเห็นคุณค่าของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับบริบทของสังคม จึงได้ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มาปฏิบัติให้เกิดความเป็นรูปธรรม โดยส่งเสริมสถานศึกษาในสังกัดแต่ละแห่ง เน้นการดำเนินการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน ในส่วนของสถานศึกษาแต่ละแห่งนั้น ได้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา ตามขอบข่ายการขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อเป็นการตอบสนองตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และเพื่อตอบสนองแนวทางการจัดการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษา และได้มีการดำเนินการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้สถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง มีสถานศึกษาที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้

และได้ประกาศให้เป็น สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 จนถึง ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 15 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1, 2562, ออนไลน์) คิดเป็นร้อยละ 88 ของจำนวนสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 มีการส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดน้อมนำ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติ และเป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคง พบว่า สถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ยังขาดสถานศึกษาต้นแบบในการเผยแพร่การจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาอย่างจริงจัง อีกทั้งยังขาดการศึกษา การดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง และสำรวจความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในสถานศึกษาจากบริบทข้างต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษา พอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 1 ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยมีขอบข่าย จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและวางแผนการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษา พอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ในขอบข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาใน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 17 โรงเรียน ผู้บริหาร จำนวน 85 คน ครูผู้สอน จำนวน 166 คน รวมทั้งหมด 251 คน (กลุ่มนโยบายและแผน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1, 2563, สือออนไลน์)

จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (สุวิมล ตรีภานันท์, 2554, หน้า 179) เทียบขนาดของประชากรที่ 260 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 155 คน โดยการเทียบบัญญัติไตรยางค์ แล้วนำมากำหนดสัดส่วนตามขนาดของกลุ่มประชากรในแต่ละสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร และครู ของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 17 โรงเรียน ผู้บริหาร จำนวน 51 คน ครูผู้สอน จำนวน 104 คน รวมทั้งหมด 155 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในขอบข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ประกอบไปด้วย

3.1 ตัวแปรต้น

คือ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูจำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ดังนี้

3.1.1 ตำแหน่งงาน

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครู

3.1.2 วุฒิการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี
- 2) ปริญญาโท
- 3) ปริญญาเอก

3.1.3 ประสบการณ์การทำงาน

- 1) น้อยกว่า 5 ปี
- 2) 6-10 ปี
- 3) 11-15 ปี
- 4) 16 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม

คือ การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง 4 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

3.2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.2.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาใน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

นโยบายสถานศึกษาพอเพียง หมายถึง การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในทุกกระดับ เพื่อให้ ผู้บริหารองค์กร ครู ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร ด้านการศึกษา และนักเรียน นักศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำ หลักคิด หลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ ในการบริหารจัดการ การเรียนการสอน ตลอดจนการประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิด ความตระหนักและฝังรากลึกภายในตนเองและผู้อื่น ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทั้งหมด ที่จำเป็นต่อการธำรง รักษาและดำเนินการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของ สถานศึกษาที่วางไว้ อันมีเป้าหมายสำคัญให้ผู้เรียนมีคุณภาพ เป็นคนดี คนเก่ง

การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การบริหาร ตามหลักแนวคิดและปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อนำไปสู่ความพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย นับตั้งแต่ พ.ศ. 2517 และใน วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ได้ถูกกล่าวถึงอย่างชัดเจน ว่าเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของคนไทย สังคมไทย เพื่อให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความก้าวหน้า ไปพร้อมกับความสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ถ้าใช้หลักความพอเพียงเป็นหลักคิด และหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ก็สามารถอยู่ได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ปรับตัว และพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงได้เสมอ โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และเงื่อนไขสำคัญเพื่อให้เกิดความพอเพียง ได้แก่ เงื่อนไขคุณธรรม และเงื่อนไขหลักวิชาการ

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานโดยมี ผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการ การบริหารงาน ในสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้บริหาร เพื่อต้องการพัฒนาหรือให้บริการ ทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การพัฒนาหรือบูรณาการ เนื้อหาสาระของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้าไปในหลักสูตรของสถานศึกษา

ซึ่งการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรม สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง การนิเทศ การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และรายงานผลการประเมินให้กับผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดแสดงเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียน ที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน การปฏิบัติตนเพื่อนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในวิถีชีวิตประจำวัน โดยมีโครงการ แผนงาน กิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้นักเรียนอยู่อย่างพอเพียง มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม และคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ร่วมแก้ปัญหา พัฒนาสถานศึกษา และชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินกิจกรรม ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาผู้บริหาร และครู ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปบูรณาการสู่การเรียนการสอน และการบริหารจัดการในสถานศึกษา รวมทั้งวิถีการดำเนินชีวิต โดยมีแผนงาน โครงการและกิจกรรม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้ ดำเนินชีวิต และปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการติดตามการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมการพัฒนาบุคลากร รวมถึง มีการขยายผล เผยแพร่การดำเนินชีวิต และปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหารนำผลการศึกษาไปใช้เพื่อปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง และพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ครูนำผลการศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสามารถปลูกฝังจิตสำนึกให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีจิตสำนึกและส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับบริบทของสังคมอย่างเป็นรูปธรรม
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 นำผลการศึกษาไปใช้เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารจากงานวิจัย ตำรา หนังสือ และได้นำมาเรียบเรียงเป็นหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
  - 1.1 ความหมายของการบริหาร
  - 1.2 การบริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 2.1 ความเป็นมาของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 2.2 ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 2.3 แนวความคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 2.5 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 2.6 การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารสถานศึกษา
3. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. สถานศึกษาพอเพียง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

1. ความหมายของการบริหาร

สุญาณี ฉิมอำ กล่าวว่า การบริหารของผู้บริหารที่ต้องมีเทคนิควิธีการมาดำเนินการ โดยการนำกลุ่มต่าง ๆ ที่มีคนหมู่มากมารวมกัน และร่วมกันทำงาน เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด (สุญาณี ฉิมอำ, 2550, หน้า 11)

วีรยุทธ ชาตะกาญจน์ กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การร่วมมือกันปฏิบัติงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันและมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยรูปแบบการบริหาร (วีรยุทธ ชาตะกาญจน์, 2552, หน้า 33)

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรม ต่าง ๆ ที่บุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไป ใช้ศาสตร์และศิลป์ ร่วมมือกันดำเนินการกิจต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันพัฒนาการทำงานของคนในองค์กร เกิดบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมุ่งเน้นให้ หน่วยงานหรือองค์กรนั้น ทำงานอย่างเต็มความสามารถ มีระบบ และนำมาซึ่งผลความสำเร็จ ล่วงงในการปฏิบัติงาน การยอมรับจากบุคคลภายในและนอกองค์กร สร้างความสำเร็จให้กับ องค์กร โดยอาศัยกระบวนการที่เป็นระบบและใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่าง เหมาะสม (ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์, 2557, หน้า 30-31)

โดยสรุป การบริหาร หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคล โดยอาศัย เทคนิควิธีการที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อสร้างความร่วมมือกันในการทำงานขององค์กร ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ ให้บรรลุผลสำเร็จโดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์กรให้เป็นประโยชน์ และคุ้มค่ามากที่สุด

2. การบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการและภาระงานของผู้บริหารโรงเรียน ที่จะนำโรงเรียนนั้น ก้าวไปสู่ความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ โดยทั้งนี้ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้กระบวนการทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร สถานศึกษา เพื่อให้โรงเรียนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เต็มศักยภาพ มีผู้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้หลากหลาย ดังนี้

แคมเบล กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดแผนยุทธศาสตร์ ในสถาบันการศึกษา เพื่อให้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างแท้จริง (Campbell, 1971, p. 22)

กู๊ด ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การวินิจฉัย สั่งการ การควบคุม และการจัดการเกี่ยวกับงานหรือกิจการสถานศึกษา ทั้งการบริหารธุรกิจสถานศึกษาและ การดำเนินการที่ เกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา ตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ นักเรียนโดยตรง เช่น การเรียนการสอน การแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Good, Merkel, and Phi Delta, 1973, p. 14)

ฮอย และมิสเกล กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่มุ่งไปสู่ จุดหมายที่กำหนดไว้ด้วยองค์ประกอบหลายประการ เช่น การตัดสินใจ องค์กรแรงจูงใจ ภาวะผู้นำ โดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ในอนาคต (Hoy and Miskel, 2001, pp. 437-438)

บุญจันทร์ จันทร์เจียม ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ (บุญจันทร์ จันทร์เจียม, 2548, หน้า 13)

หวน พิณรุฬห์ กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคน ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ พฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าว เป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน (หวน พิณรุฬห์, 2548, หน้า 50)

อุบล เพียรพิทักษ์ ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารงานในสถานศึกษาทุก ๆ ด้าน สำหรับรูปแบบและวิธีการในการบริหารงาน แต่ละสถานศึกษาจะแตกต่างกันไปตามความรู้ความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน แต่ละภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา (อุบล เพียรพิทักษ์, 2548)

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ของกลุ่มบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ร่วมกันปฏิบัติ เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการทำงานได้ประสบผลสำเร็จ ตามเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อการพัฒนาศักยภาพของโรงเรียน และผลผลิตของโรงเรียน คือ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ออกไป มีคุณภาพตามมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับของสังคม (ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์, 2557, หน้า 31)

มนทิพย์ ทรงกิตติपाल ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การจัดการส่งเสริมช่วยเหลือกันของผู้เกี่ยวข้อง ที่จะผลักดันให้แผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ (มนทิพย์ ทรงกิตติपाल, 2552, หน้า 33)

ยุกนันทน์ หวานฉ่ำ ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบ ในสถานศึกษาที่ดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (ยุกนันทน์ หวานฉ่ำ, 2555, หน้า 11)

ถวิล เกษสุพรรณิ์ กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาที่บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันดำเนินงาน โดยใช้

ทรัพยากรการบริหารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของสังคม ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ (ถวิล เกษสุพรรณ, 2552, หน้า 32)

สมเดช สำนวนดี กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลปะ ในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกระบวนการเรียนรู้ และความเจริญของงาม ของบุคคลและสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สมเดช สำนวนดี, 2553, หน้า 32)

โดยสรุป การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานที่ใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์ การจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ร่วมกันปฏิบัติ ให้สถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติ ภารกิจอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหาร งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อการพัฒนาศักยภาพ ของโรงเรียนและผลผลิตของโรงเรียน คือ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไป มีคุณภาพ ตามมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความเป็นมาของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง คือ ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้แนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่ปวงชนชาวไทยมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ในช่วงตั้งแต่ก่อนการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ เพื่อมุ่งให้พสกนิกรได้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างยั่งยืน มั่นคง และปลอดภัย ภายใต้ ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามกระแสโลกาภิวัตน์ อีกทั้งพระองค์ยังได้ทรงพระราชทาน ความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียง เอาไว้เป็นภาษาอังกฤษว่า Sufficiency Economy ดังพระราชดำรัสที่ได้ทรงตรัสไว้ เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2554

“Self-Sufficiency นั้นหมายความว่า ผลิตอะไรมีพอที่จะใช้ ไม่ต้องไปขอยืมคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง” ฉะนั้น เมื่อเติมคำว่า Economy เข้าไป กลายเป็น Self-Sufficient Economy แล้วนั้น จะมีความหมายว่า เศรษฐกิจแบบพอเพียงกับตัวเอง คือ การที่สามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง อย่างไม่เดือดร้อน ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น แต่ในทุกวันนี้ ประเทศไทยเรายังเดือดร้อน ยังมีความจำเป็น ต้องพึ่งพาผู้อื่นอยู่ ที่ในความเป็นจริงที่เราจะสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ก็ตาม ดังนั้น Self-Sufficient Economy จึงหมายถึง เศรษฐกิจแบบพอเพียงกับตัวเอง ที่แตกต่างจาก Sufficiency Economy ซึ่งหมายถึง เศรษฐกิจพอเพียงที่ยังคงมีการพึ่งพากันและกันอยู่ ดังพระราชดำรัส เพิ่มเติมที่ว่า “คือ พอมีพอกินของตัวเองนั้นไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเศรษฐกิจสมัยหิน สมัยหินนั้นเป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน แต่ว่าค่อย ๆ พัฒนาขึ้นมา ต้องมีการแลกเปลี่ยนกัน

มีการช่วยระหว่างหมู่บ้าน หรือระหว่างอำเภอ จังหวัด ประเทศ จะต้องมีการแลกเปลี่ยน มีการไม่พอเพียง จึงบอกว่าถ้ามีเศรษฐกิจพอเพียง เพียงเศษหนึ่งส่วนสี่ก็จะพอแล้ว จะใช้ได้”

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ได้พยายาม นำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแผนดังกล่าว แต่เนื่องจากความเข้าใจในความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีความลึกซึ้ง ไม่เป็นที่เข้าใจ และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างกว้างขวาง ประกอบกับรัฐบาลที่ผ่านมาก็มิได้ มีความพยายามที่จะนำแผนดังกล่าว มาใช้เป็นนโยบายพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง นโยบาย ที่เน้นการเข้าถึงแหล่งทุนเป็นสำคัญ กลับมีผลในการทำลายความสามารถในการพึ่งตนเอง อันเป็นหัวใจสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง หรือนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ ด้วยการเน้นการเพิ่ม อำนาจการใช้จ่ายของประชาชน โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบทางลบในระยะยาว นโยบายเช่นนี้ ย่อมสวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, 2544)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) นำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางโดยมุ่งพัฒนาสังคม ให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ รู้เท่าทัน โลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ และทรัพยากรยั่งยืนอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้ อย่างมีศักดิ์ศรี (ธีรพงษ์ มหาวิโร, 2550, หน้า 42) ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับ สถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบอย่างรุนแรงกว่าในช่วงที่ผ่านมา ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 สังคมไทย ได้ฉ้อฉล “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ไปประยุกต์ใช้กว้างขวางในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม จนถึงระดับ ประเทศ ซึ่งได้มีส่วนเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ทุกภาคส่วน ในสังคมไทย เห็นพ้องร่วมกันนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นปรัชญานำทาง ในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยง อย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาประเทศ สู่ความสมดุล และยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555)

2. ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรียานุช พิบูลสรารุช ได้สรุปปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ ดังนี้

2.1 แนวคิดหลัก เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ (ปรียานุช พิบูลสรารุช, 2550, หน้า 15)

2.2 เป้าหมาย มุ่งให้เกิดความสมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

2.3 หลักการความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน

2.4 เงื่อนไขพื้นฐาน (ความรู้คู่คุณธรรม)

2.4.1 จะต้องอาศัยความรู้รอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

2.4.2 การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้คำจำกัดความเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิคณะหนึ่งที่ติดตามพระราชดำรัส และพระราชกระแสอย่างใกล้ชิด และนำมาเรียบเรียงก่อนนำขึ้นกราบบังคมทูลเกล้าฯ ถวาย ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำออกเผยแพร่ มีใจความว่า ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ทั้งด้าน

วัตถุประสงค์ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, หน้า 146-147)

3. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
  2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
  3. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง
- 2 ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ภาพ 1 แสดงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สุรีพร เอี้ยวถาวร กล่าวว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตน ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบกับการวางแผน การตัดสินใจ และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมจากโลกภายนอก ได้เป็นอย่างดี (สุรีพร เอี้ยวถาวร, 2550, หน้า 10)

รุ่งทิwa สันติผลธรรม กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ วิธีการดำเนินชีวิต อย่างไม่ประมาท โดยมีการประมาณตนเอง และรู้จักพึ่งตนเองโดยใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาศึกษาพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ และสามารถแก้ปัญหาให้กับตนเองและชุมชน มีการใช้จ่ายอย่างประหยัด รู้จักอดทน อดออม อดกลั้น พัฒนาตนเองให้มีความรู้ รู้จักใช้ และรู้จักรักษาทรัพยากรธรรมชาติในสังคม และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อบุคคล ชุมชน ทุกโอกาส (รุ่งทิwa สันติผลธรรม, หน้า 38)

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิตของไทย ที่ยึดเส้นทางสายกลางของความพอดี ให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาอย่างมั่นคง

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และเห็นความสำคัญกับการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจ และสังคม ให้เข้มแข็ง รักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากร สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีความอดทน เพียรพยายาม ใช้ปัญญานำไปสู่ความสุขของประชาชน (ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์, 2557, หน้า 21)

สรุปได้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำรงตนตามแนวทางการปฏิบัติตน ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย โดยยึดหลัก ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควร และมีความรู้คู่คุณธรรม มีวิธีดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาท โดยการรู้จักพึ่งพาตนเอง ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศต่อไป

4. หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

4.1 กรอบแนวความคิด

เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นเครื่องมือของโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

4.2 คุณลักษณะ

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

4.3 คำนิยาม

ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

ความพอประมาณ: หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
 ความมีเหตุผล: หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไป

อย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว: หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4.4 เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้: ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ เงื่อนไขคุณธรรม: ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

4.5 แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิม ของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นกรอบมองโลกเชิงระบบ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา กล่าวคือเป็นการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี (ปรียานุช พิบูลสรวุฑ, 2550, หน้า 10)

โดยสรุป แนวความคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำรงตนปฏิบัติตนและพัฒนา โดยอาศัยพื้นฐานการดำเนินชีวิตของทางสายกลาง โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่มีอยู่ตลอดเวลา การใช้ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และอาศัยความรู้คู่คุณธรรมในการประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน

5. ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขณะนี้ได้มีการนำเรื่องของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมถึงระดับอาชีวศึกษานอกโรงเรียน โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ฝึกฝนให้เด็กและเยาวชนคิดวิเคราะห์เป็น

ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างค่านิยมในการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และกำลังมีการทดลองนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาด้วย ความพยายามดังกล่าวได้ผลก็ต่อเมื่อครู และผู้บริหารโรงเรียนเห็นคุณค่า มีความศรัทธา และมีแรงจูงใจในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (ศรประภาพงษ์หัตถาศิลป์, 2557, หน้า 21)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้น้อมนำปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน โดยได้กำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2542-2559) โดยได้กำหนดกรอบความคิด วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และนโยบาย ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2555, หน้า 54-55)

1. กรอบแนวคิด

การศึกษาเป็นกลไกการพัฒนาคนให้เกิดคุณธรรมนำความรู้ สมานฉันท์ สันติวิธี มีวิถีประชาธิปไตย มีความภาคภูมิใจในความเป็นมนุษย์และความเป็นคนไทย บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักประมาณตน มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ มีทักษะในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ เกิดการสร้างสังคมภูมิปัญญา รักษาและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การรักษาวัฒนธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการสร้างสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ไปสู่ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ ศักยภาพ และความสามารถในการแข่งขัน

2. วิสัยทัศน์

พัฒนาการศึกษาให้คนไทยทุกคนมีการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ ทั้งด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสมานฉันท์ ดำรงชีวิตอย่างสันติวิธี มีวิถีประชาธิปไตย มีความภาคภูมิใจในความเป็นมนุษย์และความเป็นคนไทย บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นพลโลกที่มีคุณภาพ มีความรักในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความรู้ความสามารถด้านภาษา ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและกลุ่ม จนติดตัวตลอดชีวิต มีจิตสาธารณะ รักการทำงาน มีความอยู่ดี มีสุข สามารถพึ่งตนเอง มีทักษะการประกอบอาชีพ รู้จักรักษาและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม มีศักยภาพทั้งการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ โดยคำนึงถึงการดูแล

รักษาวัฒนธรรม ธรรมเนียมและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการแข่งขันในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ได้อย่างยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อปลูกฝังและพัฒนาให้คนมีคุณธรรมนำความรู้ เป็นคนดี มีเหตุผล มีความรักในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ รู้จักประมาณ รู้จักอนุรักษ์ สร้างเสริม พัฒนา วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภูมิคุ้มกัน มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีสมรรถนะและทักษะในการประกอบอาชีพ พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลง ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขณะเดียวกันมีความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และนำประเทศก้าวสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ได้อย่างยั่งยืน

3.2 เพื่อสร้างเสริมสังคมภูมิปัญญา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถอยู่ร่วมกัน อย่างสมานฉันท์ สันติวิธี และมีวิถีประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

3.3 เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคม คุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถอยู่ร่วมกัน อย่างสมานฉันท์ สันติวิธี และมีวิถีประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

3.4 นโยบายเร่งปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ ปลูกฝัง และเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม สำนึกในคุณค่าของความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก มีความตระหนัก ในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรักในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักรักษาและพัฒนาวัฒนธรรม ธรรมเนียม และสิ่งแวดล้อม มีความสมานฉันท์ สันติวิธี ประชาธิปไตย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้เกิดแก่ผู้เรียนทุกระดับ และประเภท

4. เป้าหมาย

4.1 กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินการ ดังนี้ (ชวลิต จันทร์ศรี, 2550, หน้า 22-23)

4.1.1 สร้างกระบวนการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในผู้เรียน และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ

4.1.2 สร้างความรู้ ความเข้าใจ และกระแสสนับสนุนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.3 สร้างผู้นำสถานศึกษาต้นแบบเกิดการพัฒนา และสร้างคนที่มีความรู้ และความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.4 นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียน
การสอน

4.1.5 การขยายผลสู่สถานศึกษาระดับองค์กรหลัก

4.1.6 องค์กรหลักนำแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
ในทุกมิติ และขับเคลื่อนสู่หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

4.1.7 เชิญชวนโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ โดยความสมัครใจ เพื่อเป็นโรงเรียน
ต้นแบบ

4.1.8 ส่งเสริม สนับสนุน และการพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์
และตามลำดับความสำเร็จที่กำหนด ทั้งการมีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ ให้เกิดการดำเนินงาน
ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทุกระดับ
อย่างต่อเนื่องและหลากหลาย ภายใต้สถานการณ์ที่แตกต่างกัน

4.1.9 การติดตามประเมินผลและรายงาน นำทูลเกล้าฯร่วมเฉลิมฉลองในพิธี
มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา

4.1.10 กำหนดนโยบายต่อเนื่องสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน

4.2 กลยุทธ์ในการดำเนินการไปสู่เป้าหมาย

เพื่อให้การดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนด กระทรวงศึกษาธิการจึงได้
กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานไว้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 22)

4.2.1 ใช้แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เกี่ยวกับหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติ
ครบ 60 ปี และปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 ปี ในวันที่ 5 ธันวาคม 2550

4.2.2 ให้สถานศึกษาเป็นผู้นำการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น
เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ และเป็นวิถีชีวิตที่อยู่บนพื้นฐานของความพอเพียงอย่างยั่งยืน

4.2.3 ปลุกฝังให้เด็ก เยาวชน และประชาชน มีความขยันหมั่นเพียร ประหยัด
ซื่อสัตย์ อดทน มีระเบียบวินัย รู้จักให้แบ่งปัน รับผิดชอบ รู้รักสามัคคี และมีคารวะธรรม

4.2.4 ศึกษาวิจัยพัฒนา การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนว
พระราชดำริ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้

4.2.5 เผยแพร่แนวทางการพัฒนา การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในทุกระดับการศึกษา

4.3 มาตรการในการดำเนินการ

เพื่อให้การดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนด กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดมาตรการในการดำเนินงานไว้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 22-23)

4.3.1 ให้สถานศึกษาดำเนินการเพื่อพัฒนาการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา

4.3.2 พัฒนาหลักสูตร โดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานทุกกลุ่มสาระ รวมทั้งการศึกษานอกโรงเรียน และอาชีวศึกษา

4.3.3 พัฒนาการจัดการเรียนรู้ และผลิตสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ ให้กับนักเรียน นักศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร หน่วยงาน/สถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาชีวิตขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และเผยแพร่แนวทางการดำเนินการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่ชุมชน

4.3.4 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนา การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.3.5 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนา การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำรูปแบบการพัฒนา การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริไปใช้ให้บังเกิดผลอย่างจริงจัง และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง มีวิสัยทัศน์ คือ กระทรวงศึกษาธิการมุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สำหรับเป้าหมายนั้น ในระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้สถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่น้อยกว่าจำนวน 80 ปี 2551-2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการจัด กระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกจังหวัด เป็นจำนวน 800 แห่ง และระยะที่ 3 ปี 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ (ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์, 2557, หน้า 24-25)

ยุทธศาสตร์ และแนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 23-24)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการขับเคลื่อน

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา

2. จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน โดยสอดแทรกทั้งในการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้อะดับบุคคล และครอบครัว สามารถนำไปประยุกต์ใช้นำไปขยายผลสู่ครอบครัวและชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร

แนวทางการขับเคลื่อน

1. อบรมสัมมนาผู้บริหารการศึกษาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. อบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การบริหาร การจัดการ และการเรียนการสอน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและการพัฒนาเครือข่าย

แนวทางการขับเคลื่อน

1. ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่าง ช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาในอาชีวศึกษา จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการ อย่างน้อย 1:10 แห่ง ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การบริหาร การจัดการ และการเรียนการสอน

2. จัดให้มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริม สนับสนุน การประสาน การดำเนินงานของเครือข่าย

3. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แนวทางการขับเคลื่อน

1. เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษา โดยจัดทำสื่อรูปแบบต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา สังกัด สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ที่สนใจ

2. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล
แนวทางการขับเคลื่อน

1. จัดตั้งคณะกรรมการประเมินผล ในระดับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระดับภาคหรือระดับจังหวัด และระดับสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล

2. กำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือ และคู่มือในการติดตามและประเมินผล

3. ดำเนินการติดตามประเมินผล และรายงานผล

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ กล่าวว่า การนำแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา เพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์, 2557, หน้า 26)

ภาพ 2 แสดงแนวคิดพื้นฐานในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โดยสรุป การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารสถานศึกษา จะต้องเริ่มจากการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษา โดยศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางการนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา แล้วจัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน และควรมีการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากร ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การบริหาร การจัดการ และการเรียนการสอน และมีการขยายผล โดยการพัฒนาเครือข่ายเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงมีการติดตาม ประเมินผล เพื่อพัฒนาปรับปรุงให้การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารสถานศึกษา

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารสถานศึกษา ได้ดังนี้ (ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์, 2557, หน้า 26-29)

1. หลักความพอประมาณ ได้แก่

1.1 พอประมาณกับจำนวนบุคลากรที่มีอยู่ และสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 พอประมาณกับจำนวนนักเรียนที่มีในแต่ละปีการศึกษา

1.3 พอประมาณกับงบประมาณและวัสดุครุภัณฑ์ที่ได้รับจัดสรร

1.4 พอประมาณกับจำนวนห้องเรียนที่มีอยู่

1.5 พอประมาณกับสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2. หลักความมีเหตุผล ได้แก่

2.1 บริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2 การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ครูได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดผลงานจากการเรียนการสอนที่ใช้พัฒนาสมรรถนะของตนเองได้

2.3 การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้โรงเรียนได้รับการยอมรับจาก ผู้ปกครองชุมชน สังคม ว่ามีคุณภาพ สมควรได้รับการไว้วางใจที่จะนำบุตรหลานมาให้โรงเรียนจัดการศึกษา

3. หลักภูมิคุ้มกัน ได้แก่

3.1 การรู้จักคุณภาพของครูและบุคลากรอย่างลึกซึ้ง

3.2 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3 การมอบหมายหน้าที่ให้ครูอย่างถูกต้องกับความรู้ ความสามารถ

3.4 การมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาครูและนักเรียนที่ชัดเจน

3.5 การมีสื่อการสอนที่ทันสมัยจะสามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
ได้เป็นอย่างดี

3.6 มีการวัดผล ประเมินผลที่ชัดเจน และเที่ยงตรง

3.7 มีการแนะแนวการศึกษาให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง และกำหนดเป้าหมาย
ของการศึกษา ได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง

1. เจาะใจคุณธรรม ได้แก่

1.1 ความยุติธรรมในการให้ความดีความชอบ หรือผลตอบแทนในรูปแบบอื่น ๆ
แก่ผู้ร่วมงาน

1.2 ความเสียสละอดทนของเพื่อนครู

1.3 ความซื่อสัตย์สุจริตของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน รวมถึง
บุคลากรอื่น ๆ

1.4 การตรงต่อเวลา

1.5 ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

1.6 ความซื่อสัตย์สุจริต

1.7 การทำงานโดยใช้สติปัญญา

2. เจาะใจความรู้ ได้แก่

2.1 ความรู้เรื่องการพัฒนาหลักสูตร

2.2 ความรู้เรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.3 ความรู้เรื่องการวัดผล ประเมินผล การเทียบโอนการศึกษา

2.4 ความรู้เรื่องวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5 ความรู้เรื่องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2.6 ความรู้เรื่องการนิเทศการศึกษา

2.7 ความรู้เรื่องการแนะแนวการศึกษา

2.8 ความรู้เรื่องการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพในสถานศึกษา

2.9 ความรู้เรื่องการส่งเสริมวิชาการแก่บุคคล องค์กร หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา

2.10 ความรู้เรื่องการประสานงานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ

2.11 ความรู้เรื่องการรับนักเรียน

2.12 ความรู้เรื่องการประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษา

ตามอัธยาศัย

ความเชื่อมโยงสูง 4 มิติ

1. สังคม-การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สังคมไทยได้เยาวชนที่มีความรู้ความสามารถที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ช่วยพัฒนาสังคมได้ในทุกภาคส่วน

2. เศรษฐกิจ-การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สามารถเป็นฐานรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี และคนที่มีการศึกษาที่จะสามารถสร้างรายได้ที่ดีได้เช่นกัน

3. วัฒนธรรม-การศึกษา ทำให้คนเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม สามารถสืบสานงานประเพณีต่าง ๆ ได้กว้างขวางขึ้น โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ

4. สิ่งแวดล้อม ความรู้ความสามารถด้านวิชาการ ทำให้คนเห็นความสำคัญของการรักษาสิ่งแวดล้อม สามารถใช้ความรู้รณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนได้

ปัญหาของครูกับการขับเคลื่อนการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
สภาพปัญหา/แนวแก้ไข

1. ความไม่เข้าใจในตัวปรัชญา

ให้ความรู้โดยการศึกษาอบรม อบรม

2. ภาระในหน้าที่รับผิดชอบมาก

2.1 ให้รู้จักแบ่งเวลา

2.2 สร้างแรงจูงใจ

3. ค่านิยมไม่เป็นแบบอย่างที่ดี

หาจุดเด่นที่ทำได้บางประการแล้วขยายผลสู่หลักการอื่น ๆ

4. ไม่สามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนได้

4.1 อบรมเขียนแผนบูรณาการ

4.2 มีแผนฯ หรือหลักสูตรสำเร็จให้

5. ต่อต้าน ไม่เห็นด้วย

5.1 ผู้บริหารกำหนดเป็นนโยบาย

5.2 มีคำสั่งให้ปฏิบัติงาน

5.3 ให้วางเฉย

กล่าวได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักการสำคัญ คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันโดยใช้ความรู้ คุณคุณธรรมเป็นเงื่อนไขสำคัญ รองรับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา ควรมุ่งเพื่อส่งเสริม

การเรียนรู้ปลูกฝัง และเสริมสร้างนิสัยให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการดำเนินชีวิต ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของปรัชญา ตระหนักในความสำคัญ และทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติตน และดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามแนวปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายใน การจัดระบบบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งแต่ละสถานศึกษา อาจทำการวิจัยระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ เพื่อวางแผนและกำหนดรูปแบบกิจกรรม ในแต่ละด้าน ให้เหมาะสมกับองค์กร ส่วนขั้นตอนในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา (ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์, 2557, หน้า 29)

เริ่มจากการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตระหนัก มีทักษะการปฏิบัติ และนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปถือปฏิบัติในวิถี ชีวิตประจำวัน เผยแพร่ความรู้ ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ปรับปรุง โครงสร้าง และพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เหมาะสม กับบริบท และศักยภาพของสถานศึกษา จัดทำหรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับแผน กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรของสถานศึกษา ที่บูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจ พอเพียงไว้แล้ว โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เสริมสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวทางหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการ ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทราบ (ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์, 2557, หน้า 29)

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องอาศัยหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกัน ที่ดี อีกทั้งต้องมีความรู้คู่กับคุณธรรม เพื่อจะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาตามหลัก ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เริ่มตั้งแต่ การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา พัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตระหนัก มีทักษะการปฏิบัติ และนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปถือปฏิบัติในวิถีชีวิตประจำวัน เผยแพร่ความรู้ ประชาสัมพันธ์

สร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสม กับบริบทและศักยภาพของสถานศึกษา เพื่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 4 งาน ของการบริหารสถานศึกษา เป็นแนวทางที่สถานศึกษาจะนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการ ครอบคลุมองค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน หรือ 5 ด้าน หรือ 3 ลักษณะ 2 เงื่อนไข (ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์, 2557, หน้า 40-41)

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับความพอประมาณ อาจกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การยึดตนอยู่บนทางสายกลาง ก็เป็นได้

อันสอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักความพอประมาณ คือ มีการเตรียมความพร้อมในการทำงาน การวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่พอดี มีประสิทธิภาพไม่ก่อหนี้สิน ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการทำงาน และรู้จักนำของที่ไม่ใช้แล้ว กลับมาใช้ใหม่

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

ในการบริหารโดยใช้หลักความมีเหตุผล คือ การบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมตัดสินใจบนพื้นฐานของการใช้เหตุและผล

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล คือ การเตรียมพร้อมรับมือกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

โดยในการบริหารนั้นต้องมีการบริหารความเสี่ยง โดยประเมินความเสี่ยงล่วงหน้า มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มีการวางแผนที่รอบคอบ รู้เท่าทันต่อความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น สร้างบรรยากาศของความเป็นมิตรในองค์กรและชุมชน อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4. เชื่อมโยงความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

โดยนำมาเป็นหลักการบริหารงานบนฐานของความรู้ คือ การส่งเสริมคนในองค์กร ได้แสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ ใช้ความรู้ที่มีอยู่ในการแก้ไขปัญหา ยอมรับความเปลี่ยนแปลงเชิงวิชาการ มีจิตยอมรับเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

5. เชื่อมโยงคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ไม่ประมาท และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ จะศึกษาแนวทางในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ตามขอบข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ

สถานศึกษามีกระบวนการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 35-36) ดังนี้

1.1 ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา โครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้อง หรือรองรับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ สมดุลกับภูมิสังคมของแต่ละสถานศึกษาอย่างเป็นพื้นฐาน ทางการวางแผนอย่างรอบคอบ เป็นเหตุเป็นผล และไม่ประมาทหรือเสี่ยงในการจัดการ โดยต้องเตรียมสร้างภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ

1.2 กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม และการปรับปรุงเพิ่มเติม หรือจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา ให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนอย่างมีระบบ และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

1.3 พัฒนาคณาจารย์ ทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบ

การบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลง และสามารถจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการ และกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.5 การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝัง หล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวทาง ดังนี้

1.5.1 จัดอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่เน้นความร่มรื่น สวยงาม ประโยชน์ใช้สอย เป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปะวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.5.2 กำหนดระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย เคารพธรรมเนียมปฏิบัติ กฎกติกาของสังคมส่วนรวม มีจิตอาสา จิตสาธารณะ การดำรงถึง ประโยชน์ส่วนรวม เช่น การมีวินัย การเข้าคิว การรับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ ทรัพยากรร่วมกัน ฯลฯ

1.5.3 ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติกิจทางศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดี การส่งเสริมการแบ่งปัน การช่วยเหลือกันและกัน ฯลฯ

1.5.4 ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยี และอื่น ๆ

1.5.5 ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา

1.5.6 จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตน และการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.6 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในชั้นตอนสำคัญทุกชั้นตอน ตามแนวทางดังนี้

1.6.1 ร่วมกำหนดนโยบายและการวางแผน

1.6.2 ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

1.6.3 ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.6.4 ส่งเสริมการเรียนรู้ และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ

1.6.5 ร่วมติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

สถานศึกษาควรมีการพัฒนา หรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา ตามขั้นตอน และสถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิด วิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริง บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตน ที่เหมาะสมในวิถีชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 36-37)

2.1 ด้านหลักสูตร

2.1.1 สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาพิจารณาปรับปรุง หรือเพิ่มเติมวิสัยทัศน์ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในหลักสูตรสถานศึกษา

2.1.2 สถานศึกษาทบทวนเนื้อหาสาระสำคัญทั้ง 8 กลุ่มสาระ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งกิจกรรมเสริมที่เคยจัดทำก่อน และเห็นว่าสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.3 ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

2.1.4 ปรับปรุง เพิ่มเติม หรือจัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 การจัดการเรียนรู้

2.2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงสู่ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2 จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ โครงการงาน และอื่น ๆ ทั้งการศึกษารายบุคคลและเป็นกลุ่ม บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.3 วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุม ความรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มี ศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝัง และสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์ เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 37-38) ดังนี้

3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังช่วยให้ครูรู้จัก และเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครอง ในการมีส่วนร่วม พัฒนาผู้เรียน

3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษา และท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เป็นการมุ่งพัฒนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา/ชุมชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 38-39) ดังนี้

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

4.1.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.2 นำหลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

4.1.3 ปฏิบัติตนตามหลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นแบบอย่างที่ดี

4.1.4 เผยแพร่หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 ครู

4.2.1 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2.2 นำหลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียน

4.2.3 ปฏิบัติตนตามหลักการ แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นแบบอย่างที่ดี

4.2.4 เผยแพร่หลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.3 บุคลากรทางการศึกษาการศึกษา

4.3.1 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.3.2 นำหลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่

4.3.3 ปฏิบัติตนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นแบบอย่างที่ดี

4.3.4 เผยแพร่หลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4 นักเรียน

4.4.1 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4.2 นำหลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการเรียนและการดำเนินชีวิต

4.4.3 เผยแพร่หลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.5 ผู้ปกครองกรรมการสถานศึกษา/ชุมชน

4.5.1 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.5.2 ปฏิบัติตนตามหลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.5.3 เผยแพร่หลักการ แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.5.4 ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษา

จากแนวทางการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ว่าสถานศึกษาต้องมีหลักยึดในการบริหาร เพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากขึ้น โดยมีหลักพิจารณาอยู่ 3 ลักษณะ 2 เงื่อนไข คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม อีกทั้งให้บริหารโดยอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม ตามขอบข่ายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ให้สอดคล้องบริบทของสถานศึกษา และยึดหลักตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา

สถานศึกษาพอเพียง

ความหมายของสถานศึกษาพอเพียง หมายถึง สถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนการสอน และบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกโลกาภิวัตน์ (สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 4)

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่

ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจ ในทุกระดับ ให้สำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552)

อำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบายความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเพียงปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิตการปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง การมีระบบภูมิคุ้มกันในตนเองที่ดีเพื่อป้องกันผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยจะต้องมีการวางแผนในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ เพื่อให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต และพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากโลกภายนอกได้

สรุปได้ว่า สถานศึกษาพอเพียง หมายถึง สถานศึกษาที่นำตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยบริหารจัดการอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้องค์ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบการวางแผนการตัดสินใจ เพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรณรงค์ ดุมนิล ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า (1) การบริหารการจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่จำแนกตามขนาดโรงเรียน ปรากฏว่า ความคิดเห็นไม่แตกต่าง (อรอนงค์ ดุมนิล, 2555)

สุนทร จงเพียร ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมและรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญ ในการบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ โดยมีการจัดประชุมครู และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาประจำปี รวมทั้งความร่วมมือจากบุคคลที่มีความรู้ และประสบการณ์จากทุกฝ่ายเป็นอย่างมาก 2) ด้านหลักสูตร และการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารและครูผู้สอน มีความตระหนักในการบริหารสถานศึกษาพอเพียง แต่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามแนวทางที่ถูกต้อง 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวม และรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาพอเพียงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจให้กับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบ ประโยชน์ของการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับการเรียนการสอนของโรงเรียนว่า มีความจำเป็นเช่นไรปัจจุบัน โดยควรเริ่มจากการอบรม ให้ความรู้ การสาธิต กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจให้สูงขึ้น 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยรวมและรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ส่วนแนวทางการพัฒนาบุคลากร คือ วางแผนจัดหาสวัสดิการให้แก่บุคลากร สสำรวจความต้องการด้านสวัสดิการของบุคลากร จัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้จัดสวัสดิการแก่บุคลากร จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากร มีคุณธรรม มีความรัก มีความสามัคคี และเกื้อกูลกัน ติดตามประเมินผลเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณธรรม (สุนทร จงเพียร, 2556)

ปรียาดา สุขสว่าง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า 1) การบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับคุณภาพการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร รองลงมา คือ ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ส่วนด้านที่มีคุณภาพการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารจัดการเรียนรู้การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา

สังกัดสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ปรียาดา สุขสว่าง, 2557)

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาประถมศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมและรายด้านได้ ทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ครู และขนาดของโรงเรียน คือ ครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 2 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปมี 1 ด้าน ที่ไม่แตกต่างกัน คือ ด้านบริหารงบประมาณ (ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์, 2557)

มนธิชา วงวิภาค ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า 1) ปัญหาการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารสถานศึกษาพอเพียงด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา อันดับรองลงมา ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ 2) แนวทางการการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 มีแนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง คือ 2.1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา คือ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปกำหนดเป็นนโยบายสู่การปฏิบัติแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมพิจารณา มีระบบนิเทศติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง 2.2) ด้านหลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ คือ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ครูทุกคน จัดทำตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ จัดทำระบบนิเทศติดตามส่งเสริม

ให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง 2.3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ ปรับปรุงแผนงานโครงการเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สนับสนุนการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดระบบในการดำเนินงาน ประสานความร่วมมือกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง 2.4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา คือ ปรับปรุงแผนงานโครงการด้านกิจกรรมพัฒนาบุคลากร จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานมีการรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง (มนธิชา วงวิภาค, 2559)

เชาวรัช ศิริอำมาต ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า 1) ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ 2.1) ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง ไม่แตกต่างกัน 2.2) ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (เชาวรัช ศิริอำมาต, 2560)

ลวิณรัตน์ ชัยกิจธนาภรณ์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1.1) ด้านนโยบาย 1.2) ด้านวิชาการ 1.3) ด้านบริหารทั่วไป และ 1.4) ด้านงบประมาณ 2) การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง เพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของ สถานศึกษา ภาพรวมไม่แตกต่างกัน (ลวิณรัตน์ ชัยกิจธนาภรณ์, 2560)

จรัสศรี โพธิ์เหมือน ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมและรายทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การบริหารสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร จัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 (จรัสศรี โพธิ์เหมือน, 2561)

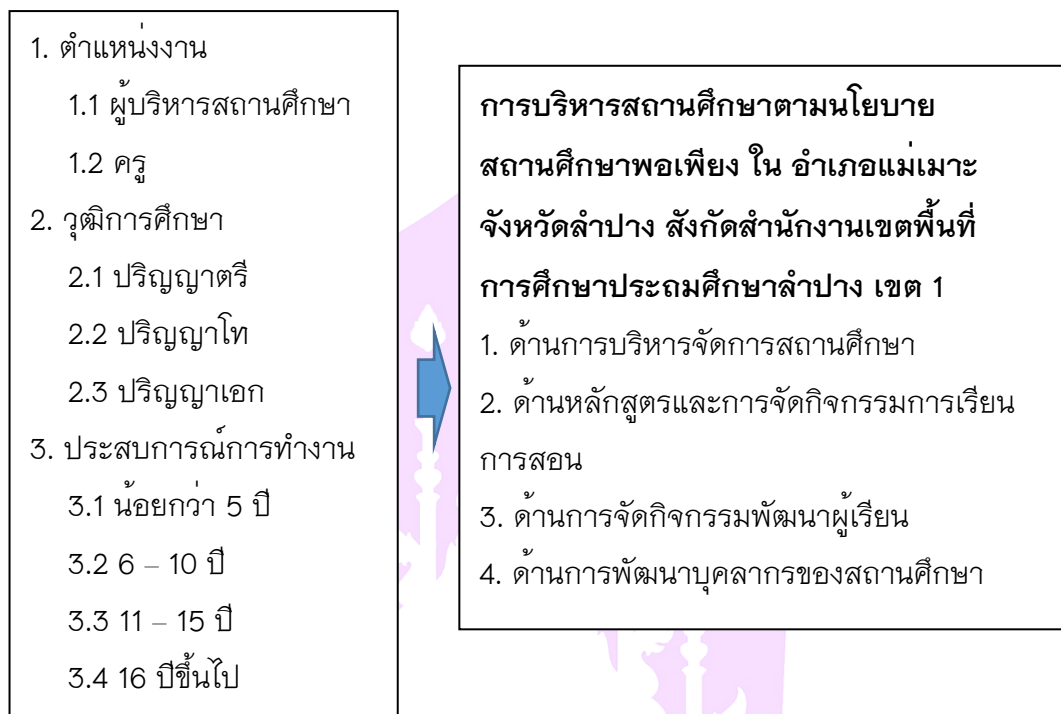
จรินทร์ คำมาปัน ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษา พอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมมีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในระดับมากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ รongลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านที่มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัด การเรียนการสอน (จรินทร์ คำมาปัน, 2561)

พิชามญญ์ แซ่จัน และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง โดยโรงเรียนมีการปฏิบัติระดับมาก ในด้านการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลลัพธ์และความสำเร็จ และด้าน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ครูที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนครูที่มีอายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา

และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน (พิชามญฺฐ์ แซ่จั้น และ สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์, 2561)

มัลลิกา สีดาเดช ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 5) ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน 6) แนวทางยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 6.1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษานอมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา มีกระบวนการทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพและบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 6.2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จัดทำหลักสูตรบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Active Learning) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะในการใช้ชีวิต รู้จักแก้ปัญหา และ 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ จนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ (มัลลิกา สีดาเดช, 2563)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำนวน 17 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 85 คน ครู 166 คน รวมประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 251 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 โดยผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (สุวิมล ติรภานันท์, 2554, หน้า179) เทียบขนาดของประชากรที่ 260 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 155 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามตำแหน่ง แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 51 คน และครู จำนวน 104 คน

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด	ประชากร (คน)	
	ที่ต้องการศึกษา	ที่ใช้ในการศึกษา
ผู้บริหารสถานศึกษา	85	51
ครู	166	104
รวม	251	155

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกแต่ละโรงเรียน

สถานศึกษาในอำเภอแม่ เกาะ จังหวัดลำปาง	ประชากร (คน)			กลุ่มตัวอย่าง (คน)		
	ที่ต้องการศึกษา			ที่ใช้ในการศึกษา		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
โรงเรียนบ้านแม่सान	5	5	10	3	3	6
โรงเรียนบ้านจำป๋วย	5	5	10	3	3	6
โรงเรียนวัดท่าสี่	5	3	8	3	2	5
โรงเรียนสบเมาะวิทยา	5	11	16	3	6	9
โรงเรียนบ้านสบเตี๊น	5	3	8	3	2	5
โรงเรียนสบป่าดวิทยา	5	15	20	3	10	13
โรงเรียนอนุบาลแม่เกาะ	5	56	61	3	35	38
โรงเรียนวัดบ้านเขม	5	11	16	3	6	9
โรงเรียนวัดหัวฝาย	5	3	8	3	2	5
โรงเรียนกอรกวาศพิทยาสรรค์	5	14	19	3	9	12
โรงเรียนบ้านทาน	5	7	12	3	4	7
โรงเรียนบ้านวังตม	5	3	8	3	2	5
โรงเรียนบ้านนาแซ่	5	3	8	3	2	5
โรงเรียนวัดสบจาง	5	4	9	3	3	6
โรงเรียนบ้านนาสัก	5	4	9	3	3	6

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง	ประชากร (คน)			กลุ่มตัวอย่าง (คน)		
	ที่ต้องการศึกษา			ที่ใช้ในการศึกษา		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
โรงเรียนบ้านใหม่รัตนโกสินทร์	5	16	21	3	10	13
โรงเรียนบ้านแม่จาง	5	3	8	3	2	5
รวม	85	166	251	51	104	155

ที่มา: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1, 2563

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีจำนวน 50 ข้อ คือ มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในขอบข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำนวน 15 ข้อ ด้านหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 13 ข้อ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 15 ข้อ และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จำนวน 7 ข้อ ตามวิธีของ Likert (Likert, 1967 อ้างอิงใน รุ่งนภา มหาเกตุ, 2554, หน้า 79-80) (รุ่งนภา มหาเกตุ, 2554) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อสอบถาม ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในขอบข่ายการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในขอบข่ายการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข เพื่อความถูกต้อง

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง และความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา และโครงสร้างโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป พบว่า จากแบบสอบถามทั้งหมด 50 ข้อ ทุกข้อมีค่า IOC = 1.00

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

6. นำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่นโดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับตัวอย่างจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น และความสมบูรณ์ ไปใช้เก็บข้อมูลจริง จากกลุ่มตัวอย่าง ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 เพื่อขออนุญาตใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 155 ชุด
2. ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการส่ง Google form ให้กับสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะะ จังหวัดลำปาง ผ่านระบบ e-office เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 155 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปประกอบด้วย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 วิเคราะห์โดยหา ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้
  - 4.50-5.00 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในระดับมากที่สุด
  - 3.50-4.49 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในระดับมาก

2.50–3.49 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในระดับปานกลาง

1.50–2.49 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในระดับน้อย

1.00–1.49 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู กับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการทดสอบค่าทีของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent Samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู กับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 วุฒิมัธยมศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การวิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ใช้การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์หรือไม่ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67–1.00 โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์
ΣR	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) พิจารณาจากค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n คือ จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum s_i^2$ คือ ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

s_t^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

$$\text{สูตร } P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่หรือคะแนนที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมดหรือคะแนนเต็ม

2.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

$$\text{สูตร S.D.} = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน ค่าของข้อมูลแต่ละตัวหรือจุดกึ่งกลางชั้นแต่ละตัว

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1. การทดสอบค่าทีของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent Samples)

3.2. การทดสอบค่าเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ผลการวิเคราะห์เป็น 3 ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม

ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหาร	51	32.90
1.2 ครูผู้สอน	104	67.10
รวม	155	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. ระดับศึกษา		
2.1 ปริญญาตรี	92	59.40
2.2 ปริญญาโท	63	40.60
2.3 ปริญญาเอก	-	-
รวม	155	100.00
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
3.1 ต่ำกว่า 5 ปี	54	34.80
3.2 5-10 ปี	52	33.50
3.3 11-15 ปี	27	17.40
3.4 16 ปีขึ้นไป	22	14.20
รวม	155	100.00

จากตาราง 3 พบว่า สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 155 คน จำแนกตามลักษณะที่ศึกษา ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 32.90 และครูผู้สอน จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 67.10

2. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 59.40 รองลงมา คือ มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 40.60

3. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80 รองลงมา คือ มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 รองลงมา มีประสบการณ์ที่ในการทำงาน ระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 17.40 และน้อยที่สุด มีประสบการณ์ในการทำงาน ตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไป จำนวน 22 คิดเป็นร้อยละ 14.20 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต1 ในภาพรวม ทั้ง 4 ด้าน

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษา	n = 155		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.78	0.66	มาก
2	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.61	0.71	มาก
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.67	0.66	มาก
4	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.63	0.66	มาก
รวมเฉลี่ย		3.68	0.67	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ในภาพรวมมีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.78$) ระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{x} = 3.67$) ระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.63$) ระดับมาก และน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.61$) ระดับมาก

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษา
พอเพียง ในอำเภอแม่เมาะะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบาย สถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	n = 155		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง และตระหนักถึงความสำคัญในหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	3.91	0.71	มาก
2	สถานศึกษามีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี	3.87	0.62	มาก
3	สถานศึกษามีการดำเนินงานตามนโยบาย และแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา	3.75	0.67	มาก
4	สถานศึกษามีการดำเนินการประเมิน ติดตาม ผลการดำเนินงานตามนโยบายของสถานศึกษา และแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา	3.79	0.58	มาก
5	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล ติดตามมา พัฒนานโยบายของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติงาน ประจำปีของสถานศึกษา	3.77	0.69	มาก
6	สถานศึกษามีแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ส่งเสริม การบูรณาการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงลงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.85	0.67	มาก
7	สถานศึกษามีการดำเนินงานด้านวิชาการที่ส่งเสริม การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ลงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.85	0.67	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบาย สถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	n = 155		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
8	สถานศึกษามีการประเมินผล ติดตามเพื่อพัฒนา แผนปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	3.74	0.64	มาก
9	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล ติดตามมา พัฒนาแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ส่งเสริม การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ลงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.71	0.73	มาก
10	สถานศึกษามีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.79	0.66	มาก
11	สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนงบประมาณของ สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.76	0.65	มาก
12	สถานศึกษามีการประเมินผล ติดตามผลการดำเนินการ ตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.72	0.67	มาก
13	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล ติดตามมา แผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	3.75	0.65	มาก
14	สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ และแหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.77	0.70	มาก
15	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.77	0.69	มาก
รวมเฉลี่ย		3.78	0.52	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมมีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง และตระหนักถึงความสำคัญในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) และน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล ติดตามมาพัฒนาแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบาย สถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	n = 155		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	สถานศึกษามีหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามมาตรฐานการเรียนรู้	3.71	0.73	มาก
2	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และครบทุกระดับชั้น	3.78	0.72	มาก
3	สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.50	0.70	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบาย สถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	n = 155		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
4	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ และวิจัย ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.46	0.75	มาก
5	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้น	3.56	0.72	มาก
6	สถานศึกษามีการจัดหา การจัดซื้อ การผลิต การใช้และการเผยแพร่สื่อที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อบูรณาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.62	0.69	มาก
7	สถานศึกษามีการจัดทำสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และเผยแพร่การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.70	0.67	มาก
8	สถานศึกษามีการใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชนที่เสริมสร้างการพัฒนาคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ของผู้เรียน	3.73	0.66	มาก
9	สถานศึกษามีการการนิเทศ การวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.63	0.68	มาก
10	สถานศึกษามีการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.83	0.77	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบาย สถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	n = 155		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
11	สถานศึกษามีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล ที่หลากหลายที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.55	0.69	มาก
12	สถานศึกษามีการรายงานผลการประเมินการจัด การเรียนการสอน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	3.47	0.69	มาก
13	สถานศึกษามีการจัดแสดง เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียน ที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปประยุกต์ใช้	3.73	0.69	มาก
รวมเฉลี่ย		3.61	0.57	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมมีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) เมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสูงที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และครบทุกระดับชั้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) และน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ และวิจัย ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.46$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษา
พอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบาย สถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	n = 155		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	สถานศึกษามีแผนงานแนะแนว เพื่อสนับสนุน การดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	3.55	0.68	มาก
2	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จัก การวางแผนชีวิตของตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.61	0.72	มาก
3	สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้ผู้เรียน สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่าง สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.63	0.72	มาก
4	สถานศึกษามีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	3.57	0.68	มาก
5	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล ติดตาม การจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.57	0.74	มาก
6	สถานศึกษามีแผนงาน โครงการส่งเสริมกิจกรรม นักเรียนเพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง	3.73	0.74	มาก
7	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์เพื่อให้ผู้เรียน อยู่อย่างพอเพียง	3.83	0.62	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบาย สถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	n = 155		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
8	สถานศึกษามีการจัดตั้ง ชุมนุม ชมรม ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	3.68	0.65	มาก
9	สถานศึกษามีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.67	0.67	มาก
10	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา กิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.70	0.61	มาก
11	สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมและคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.68	0.63	มาก
12	สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณะประโยชน์ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	3.65	0.65	มาก
13	สถานศึกษาร่วมแก้ปัญหาหรือ พัฒนาสถานศึกษา และชุมชนตามด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.76	0.61	มาก
14	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ของผู้เรียน ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.66	0.54	มาก
15	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะ ประโยชน์ของผู้เรียนที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด จิตอาสา และตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.72	0.54	มาก
รวมเฉลี่ย		3.67	0.53	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมมีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสูงที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้นำเพื่อประโยชน์ เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาร่วมแก้ปัญหาหรือ พัฒนาสถานศึกษาและชุมชนตามด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$) และน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีแผนงานแนะแนว เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55$) ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบาย สถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	n = 155		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	สถานศึกษามีแผนงาน โครงการ เพื่อพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.65	0.68	มาก
2	สถานศึกษามีการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติภารกิจหน้าที่	3.63	0.67	มาก
3	สถานศึกษามีการสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ	3.59	0.64	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบาย สถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	n = 155		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
4	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษา	3.64	0.68	มาก
5	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.58	0.67	มาก
6	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.64	0.65	มาก
7	สถานศึกษามีการขยายผล เผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน เผยแพร่การดำเนินชีวิต และปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.65	0.64	มาก
รวมเฉลี่ย		3.63	0.57	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมมีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$) เมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสูงที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีแผนงาน โครงการ เพื่อพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษามีการขยายผล เผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน เผยแพร่การดำเนินชีวิต และปฏิบัติ

ภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษา และสถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา การดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$) และน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 การทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ การจำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ตามสมมติฐานที่ 1-3 ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 แตกต่างกัน

ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง (n = 155)

การบริหารสถานศึกษา ตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษา	ตำแหน่ง				t	Sig.
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.75	0.49	3.80	0.54	-0.50	0.62
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอน	3.56	0.60	3.63	0.58	-0.74	0.46
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.63	0.48	3.69	0.55	-0.60	0.55
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร ของสถานศึกษา	3.61	0.57	3.63	0.58	-0.22	0.83
รวมเฉลี่ย	3.64	0.48	3.69	0.52	-0.56	0.58

จากตาราง 9 พบว่า ตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ ตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามตั้งสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ ตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 แตกต่างกัน

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา (n = 155)

การบริหารสถานศึกษา ตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	Sig.
	ปริญญาตรี		ปริญญาโท			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.79	0.51	3.77	0.54	0.34	0.74
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอน	3.45	0.57	3.54	0.58	1.16	0.25
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.70	0.52	3.62	0.53	1.02	0.31
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร ของสถานศึกษา	3.66	0.57	3.56	0.58	1.08	0.28
รวมเฉลี่ย	3.70	0.50	3.62	0.52	0.99	0.33

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามตั้งสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 แตกต่างกัน

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน (n = 155)

การบริหารสถานศึกษา ตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงาน								F	Sig.
	ต่ำกว่า 5ปี		5-10 ปี		11-15 ปี		6 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.77	0.49	3.82	0.59	3.78	0.47	3.74	0.52	0.14	0.94
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอน	3.61	0.57	3.63	0.61	3.55	0.50	3.60	0.61	0.11	0.95
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.70	0.55	3.56	0.56	3.67	0.41	3.61	0.54	0.19	0.90
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร ของสถานศึกษา	3.60	0.60	3.66	0.57	3.67	0.53	3.54	0.59	0.27	0.85
รวมเฉลี่ย	3.67	0.52	3.69	0.53	3.67	0.45	3.67	0.51	0.09	0.97

จากตาราง 11 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามตั้งสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงไม่ต้องทำการเปรียบเทียบระดับความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นคู่

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา (n = 25)

สถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 สถานศึกษา ครู ตลอดจนชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและให้ความร่วมมือในการยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน ควรจัดให้มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรมให้เหมาะสมกับบริบทกับสิ่งแวดล้อมและชุมชนนั้น นำใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้จริง ควรมีการนิเทศติดตามการบริหารงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการดำเนินการนิเทศติดตามการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง

2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (n = 28)

สถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ควรมุ่งเน้นการบูรณาการใช้หลักพอเพียงให้เข้ากับการทำงานและการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ควรออกแบบหลักสูตรที่บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถนำมาจัดการเรียนการสอนได้ ควรมีหลักสูตรที่ชัดเจนเพื่อเอื้อต่อการประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรมีหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบแผนเดียวกันและมีความชัดเจน

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (n = 24)

สถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ควรส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสม่ำเสมอ และส่งเสริมการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต จัดการเรียนการสอนสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (n = 21)

สถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ควรจัดอบรมให้ความรู้และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารด้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ควรส่งเสริมให้มีการจัดการอบรมการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่บุคลากรในโรงเรียน

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำนวน 4 ด้าน และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยเรียงลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ในภาพรวมมีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ

สถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน แต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมมีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง และตระหนักถึงความสำคัญในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล ติดตามมาพัฒนาแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมมีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสูงที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และครบทุกระดับชั้น อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ และวิจัยผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมมีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสูงที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาร่วมแก้ปัญหาหรือ พัฒนาสถานศึกษาและชุมชนตามด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก น้อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีแผนงานแนะแนว เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมมีการบริหารสถานศึกษา ตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีระดับ ความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสูงที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีแผนงาน โครงการ เพื่อพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนัก ในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษามีการขยายผล เผยแพร่ ผลการปฏิบัติงาน เผยแพร่การดำเนินชีวิต และปฏิบัติการกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษา และ สถานศึกษามีการนำผล การติดตามมาปรับปรุง พัฒนา การดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริม การดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากร ในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

2.1 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหาร สถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 โดยภาพรวมจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหาร สถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 โดยภาพรวมจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหาร สถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 โดยภาพรวมประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ในภาพรวมระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นนโยบายของสถานศึกษา และนำมาบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา และมีการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา มีการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบาย มีการนำผลการติดตามมาพัฒนา มีแผนงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงให้เป็นไปตามกรอบนโยบายตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัสศรี โพธิ์เหมือน ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่าด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก (จรัสศรี โพธิ์เหมือน, 2561)

1.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 มีการบริหารจัดการสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง โดยสถานศึกษามีหลักสูตร และหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สามารถนำมาใช้ได้จริงตามความเหมาะสม ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครบทุกกลุ่มสาระ

การเรียนรู้ มีการจัดทำ จัดหาสื่อ มีการใช้สื่อ และเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ มีการใช้แหล่งเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ และคุณลักษณะอยู่อย่าง พอเพียงอย่างต่อเนื่อง มีการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจเพียง และมีการนิเทศ ติดตาม นำผลการนิเทศติดตามมาปรับปรุงพัฒนาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ยังมี การวิเคราะห์และวิจัย ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการ เรียน การสอน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เขาวรรช ศิริอำมาต ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอยู่ระดับ มากที่สุด (เขาวรรช ศิริอำมาต, 2560) แต่ยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนธิชา วงวิภาค ได้ทำ การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ปัญหาการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ด้านหลักสูตร และการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก (มนธิชา วงวิภาค, 2559)

1.3 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษา ตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะะ จังหวัดลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 มีการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง โดยมีแผนงาน โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน มีกิจกรรมแนะแนว ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จักการวางแผนชีวิตของตนเอง มีระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหา และพัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง มีการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารีกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมชุมนุม ชมรม ที่การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นวัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรม นักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ สถานศึกษา และผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พัฒนาสถานศึกษาชุมชน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยสถานศึกษาให้ความสำคัญ และมีการติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน และมีการนำผลการประเมิน ติดตามมาพัฒนา ปรับปรุงการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรินทร์ คำมาปัน ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมมีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก (จรินทร์ คำมาปัน, 2561)

1.4 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 มีการบริหารจัดการสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง โดยมีแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้บุคลากรแสวงหาความรู้อยู่เสมอ โดยการให้บุคลากรเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และปฏิบัติหน้าที่ มีการสนับสนุนให้มีการขยายผลการปฏิบัติงาน การดำเนินชีวิต และปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการติดตามผลการดำเนินโครงการ กิจกรรม พัฒนาบุคลากร และนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาดา สุขสว่าง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า การบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก (ปรียาดา สุขสว่าง, 2557)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 จากผลการเปรียบเทียบตำแหน่ง พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีตำแหน่งต่างกัน เข้ามามีส่วนร่วม มีบทบาทร่วมกันในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรอนงค์ ดุมนิล ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาคามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามตำแหน่ง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (อรอนงค์ ดุมนิล, 2555)

2.2 จากผลการเปรียบเทียบตำแหน่ง พบว่า ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีตำแหน่งต่างกัน เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรอนงค์ ดุมนิล ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำแนกตามตำแหน่ง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (อรอนงค์ ดุมนิล, 2555)

2.3 จากผลการเปรียบเทียบตำแหน่ง พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีตำแหน่งต่างกัน ร่วมกันสนับสนุน ส่งเสริม และดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชามญฺฐ์ แซ่จั้น และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า ตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน (พิชามญฺฐ์ แซ่จั้น และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์, 2561)

2.4 จากผลการเปรียบเทียบตำแหน่ง พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่มีตำแหน่งต่างกัน

ได้รับการพัฒนา ส่งเสริม องค์ความรู้เกี่ยวกับนโยบายสถานศึกษาพอเพียงไปพร้อม ๆ กัน และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรอนงค์ ดุมนิล ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำแนกตามตำแหน่งด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (อรอนงค์ ดุมนิล, 2555)

2.5 จากผลการเปรียบเทียบวุฒิการศึกษา พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงตามหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชามญฺฐ์ แซ่จั้น และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน (พิชามญฺฐ์ แซ่จั้น และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์, 2561, หน้า 45)

2.6 จากผลการเปรียบเทียบวุฒิการศึกษา พบว่า ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอน ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูที่มี วุฒิการศึกษาต่างกัน เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนการสอน ร่วมกันอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชามญฺฐ์ แซ่จั้น และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน (พิชามญฺฐ์ แซ่จั้น และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์, 2561, หน้า 45)

2.7 จากผลการเปรียบเทียบวุฒิการศึกษา พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการสนับสนุน ส่งเสริม และดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชามญฺฐ์ แซ่จั้น และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน (พิชามญฺฐ์ แซ่จั้น และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์, 2561, หน้า 45)

2.8 จากผลการเปรียบเทียบวุฒิการศึกษา พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการได้รับการพัฒนา ส่งเสริม องค์ความรู้เกี่ยวกับนโยบายสถานศึกษาพอเพียงไปพร้อม ๆ กัน และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชามญฺฐ์ แซ่จั้น และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน (พิชามญฺฐ์ แซ่จั้น และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์, 2561, หน้า 45)

2.9 จากผลการเปรียบเทียบประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาได้จัดแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครูทุกคนในสถานศึกษา และสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง และตามเป้าหมายของสถานศึกษา โดยมอบหมายหน้าที่อย่างเหมาะสมตามความสามารถ ความถนัด และทักษะของครู ซึ่งครูทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่าก็อาจจะมีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการทำงานที่เท่าเทียมครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา สีดาเดช ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน (มัลลิกา สีดาเดช, 2563)

2.10 จากผลการเปรียบเทียบประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาได้จัดแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครูทุกคนในสถานศึกษา และสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง และตามเป้าหมายของสถานศึกษา โดยมอบหมายหน้าที่อย่างเหมาะสมตามความสามารถ ความถนัด และทักษะของครู ซึ่งครูทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล แลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งกันและกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยก็อาจจะมีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการทำงานที่เท่าเทียมครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เขาวรรช ศิริอำมาต ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน (เขาวรรช ศิริอำมาต, 2560)

2.11 จากผลการเปรียบเทียบประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาได้จัดแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครูทุกคนในสถานศึกษา และสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง และตามเป้าหมายของสถานศึกษา โดยมอบหมายหน้าที่อย่างเหมาะสมตามความสามารถ ความถนัด และทักษะของครู ซึ่งครูทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล แลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งกันและกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยก็อาจจะมีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการทำงานที่เท่าเทียมครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชามญ์ชู แซ่จัน และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

กรุงเทพมหานคร ระดับความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน (พิชามญฺฐ์ แซ่จั้น และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์, 2561)

2.12 จากผลการเปรียบเทียบประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาได้จัดแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครูทุกคนในสถานศึกษา และสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันเข้ามามีส่วนร่วมในการได้รับการพัฒนา ส่งเสริมเข้ารับการอบรมพัฒนาศักยภาพให้มั่งคั่งความรู้เกี่ยวกับนโยบายสถานศึกษาพอเพียงไปพร้อม ๆ กัน และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยก็อาจจะมีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการทำงานที่เท่าเทียมครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา สีดาเดช ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน (มัลลิกา สีดาเดช, 2563)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ประเด็นที่ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีการดำเนินการมากขึ้น คือ การนำผลการประเมินผล ติดตามมาพัฒนาแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการติดตามผล และมีการดำเนินการให้นำผลการประเมินผล ติดตามมาพัฒนาแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ประเด็นที่ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีการดำเนินการมากขึ้น คือ การวิเคราะห์และวิจัย ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น สถานศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำการวิเคราะห์และวิจัยผู้เรียน และติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอน และจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถลงสู่กิจกรรมการเรียนการสอน และผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จริง

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประเด็นที่ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีการดำเนินการมากขึ้น คือ สถานศึกษามีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล ติดตามการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น สถานศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมให้ครูผู้สอนติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีการดำเนินการติดตามผล และมีการนำผลการประเมินผล ติดตามการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับผู้เรียน เพื่อให้เกิดผลดีกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ประเด็นที่ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีการดำเนินการมากขึ้น คือ สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล ติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการกำกับ ติดตาม ให้ครูผู้สอนดำเนินการประเมินผล และให้นำผลการประเมินผล ติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาวิเคราะห์ผล และทำการปรับปรุงให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกับการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารที่ส่งผลกับการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

บรรณานุกรม

- Campbell. (1971). **Education Administration**. New York: University of Michigan.
- Good, C. V., Merkel, W. R. and Phi Delta, K. (1973). **Dictionary of education**. New York: McGraw-Hill.
- Hoy, W. and Miskel, C. (2001). **Educational Administration: Theory: Research and Practice** (6th ed.). New York: McGraw-Hill.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่ศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **นโยบายที่เป็นจุดเน้นพิเศษในการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพ.น.นครปฐม เขต 2. (2563). **สถานศึกษาพอเพียง**. สืบค้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2563, จาก <https://sites.google.com/a/hi-supervisory5.net/npt2/ngan-khorngkarphises/rongreiyn-sersthkic-phx-pheiyng>.
- จรัสศรี โพธิ์เหมือน. (2561). **สภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษابุรีรัมย์ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- จรินทร์ คำมาป็น. (2561). **การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- เชาว์รัช ศิริอำมาต. (2560). **การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

- ถวิล เกษสุพรรณ. (2552). การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ธีรพงษ์ มหาวิโร. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11**
(พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ: เดอะบุคส์.
- บุญจันทร์ จันทร์เจียม. (2548). **การบริหารสถานศึกษาแบบกระจายอำนาจของ**
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.
 วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาดา สุขสงวน. (2557). **การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ**
พอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25.
 วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ขอนแก่น.
- ปรียานุช ธรรมเปีย. (2557). **การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา**
(พ.ศ.2549-2557). กรุงเทพฯ: ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2550). **การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา.** กรุงเทพฯ:
 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- พิชามญชุ์ แซ่จัน และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์. (2561). **การบริหารสถานศึกษาตามหลัก**
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสวนดุสิต,
 กรุงเทพฯ.
- มนทิพย์ ทรงกิติพิศาล. (2552). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา**
ขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.,
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- มนธิชา วงวิภาค. (2559). **แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัด**
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

- มัลลิกา สีดาเดช. (2563). **ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2563). **เศรษฐกิจพอเพียง.** สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2563, จาก https://www.chaipat.or.th/site_content/item/1309-2010-06-03-09-50-07.htm.
- ยุกตนันท์ หวานน้ำ. (2555). **การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษাপทุมธานี เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- รุ่งทิวา สันติผลธรรม. (2552). **การนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- รุ่งนภา มหาเกตุ. (2554). **สมรรถนะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารตามกระบวนการต้นด้านการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ลวิณรัตน์ ชัยกิจฉนาภรณ์. (2560). **การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- วีรยุทธ ชาทะกาจญณ์. (2552). **เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามีอาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์. (2557). **การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สมเดช สาวันดี. (2553). **การนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานีเขต 5.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2558). **แนวทางการดำเนินงานประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ประจำปีงบประมาณ 2559.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550–2554).** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545–2549).** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุญาณี ฉิมอำ. (2550). **รูปแบบการบริหารที่มีผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 3.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.
- สุนทร จงเพียร. (2556). **การบริหารสถานศึกษาพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- สุริพร เอี่ยมถาวร. (2550). **การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้: กรณีศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2554). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 9).** กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หวน พิณรุฬพันธ์. (2548). **การบริหารการศึกษา: นักบริหารมืออาชีพ.** นนทบุรี: พิณรุฬพันธ์.
- อรอนงค์ ดุมนิล. (2555). **การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- อุบล เพ็ชรพิทักษ์. (2548). **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดฉะเชิงเทรา.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผศ.ดร. สันติ บุรณะชาติ	อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. นายฉัตรมงคล รัตนปัญญา	ผู้อำนวยการชำนาญการ โรงเรียนบ้านแม่เฟือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1
3. นายคชาวุธ แข็งแรง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในอำเภอแม่เมาะ
จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

3. คำตอบที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ดังนั้นผลการวิจัยจึงไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่ประการใด

4. การเก็บรักษาข้อมูลในการตอบแบบสอบถามของท่านไว้เป็นความลับ และผลการวิจัยจะนำเสนอในลักษณะภาพรวม ไม่ระบุชื่อ/ข้อมูลส่วนตัวของท่าน จึงไม่เกิดผลกระทบต่อปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้

นางสาวศศิภรณ์ สุวรรณรัตน์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ
จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

.....
ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามสภาพความเป็นจริง

1. ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้รักษาการณ์ในตำแหน่ง และหัวหน้าบริหารงาน
ทั้ง 4 ฝ่าย โดยมีฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบุคคล ฝ่ายงบประมาณ และฝ่ายบริหารทั่วไป

ครูผู้สอน

2. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

3. ประสบการณ์การทำงาน ณ สถานศึกษาปัจจุบัน

ต่ำกว่า 5 ปี 5 – 10 ปี 11-15 ปี 16 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา
เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ
จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายถูก ✓ ลงในช่องที่แสดงระดับการปฏิบัติตามความเห็นของท่าน
ว่ามีการปฏิบัติในระดับใด โดยให้เลือกค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในระดับ
มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในระดับ
มาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในระดับ
ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในระดับ
น้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในระดับ
น้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษา	ผู้บริหารมีพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง และตระหนักถึงความสำคัญในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
2	สถานศึกษามีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี					
3	สถานศึกษามีการดำเนินงานตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา					
4	สถานศึกษามีการดำเนินการประเมิน ติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา					
5	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล ติดตามมาพัฒนา นโยบายของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา					
6	สถานศึกษามีแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
7	สถานศึกษามีการดำเนินงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
8	สถานศึกษามีการประเมินผล ติดตามเพื่อพัฒนาแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
9	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล ติดตามมาพัฒนาแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
10	สถานศึกษามีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษา	ผู้บริหารมีพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
11	สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนงบประมาณ ของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
12	สถานศึกษามีการประเมินผล ติดตามผลการดำเนินการ ตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง					
13	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล ติดตามมาแผน งบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง					
14	สถานศึกษามีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ และแหล่ง การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
15	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง					
ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน						
1	สถานศึกษามีหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ตามมาตรฐานการเรียนรู้					
2	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และครบทุกระดับชั้น					
3	สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการนำ แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
4	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ และวิจัย ผลการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษา	ผู้บริหารมีพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
5	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้น					
6	สถานศึกษามีการจัดหา การจัดซื้อ การผลิต การใช้ และการเผยแพร่สื่อที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อบูรณาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา					
7	สถานศึกษามีการจัดทำสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และเผยแพร่การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
8	สถานศึกษามีการใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่เสริมสร้างการพัฒนาคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ของผู้เรียน					
9	สถานศึกษามีการการนิเทศ การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
10	สถานศึกษามีการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
11	สถานศึกษามีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
12	สถานศึกษามีการรายงานผลการประเมินการจัดการเรียนการสอน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษา	ผู้บริหารมีพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
13	สถานศึกษามีการจัดแสดง เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงาน ของผู้เรียน ที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้					
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
1	สถานศึกษามีแผนงานแนะแนว เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
2	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จัก การวางแผนชีวิตของตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง					
3	สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้ผู้เรียนสามารถ แก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
4	สถานศึกษามีการติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง					
5	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล ติดตามการจัด กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
6	สถานศึกษามีแผนงาน โครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง					
7	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง					
8	สถานศึกษามีการจัดตั้ง ชุมนุม ชมรม ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง					
9	สถานศึกษามีการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
10	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา กิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษา	ผู้บริหารมีพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
11	สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม และคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
12	สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
13	สถานศึกษารวมแก้ปัญหาหรือ พัฒนาสถานศึกษาและชุมชนตามด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
14	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ของผู้เรียนที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
15	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ของผู้เรียนที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา						
1	สถานศึกษามีแผนงาน โครงการ เพื่อพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
2	สถานศึกษามีการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติภารกิจหน้าที่					
3	สถานศึกษามีการสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษา	ผู้บริหารมีพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
4	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษา					
5	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินโครงการ กิจกรรม พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
6	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
7	สถานศึกษามีการขยายผล เผยแพร่ผลการปฏิบัติงานเผยแพร่ การดำเนินชีวิต และปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียงในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค การคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC: Index of Objective Congruence)

เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ
จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ข้อ	ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา							
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องและตระหนักถึงความสำคัญในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	สถานศึกษามีนโยบายนอมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3	สถานศึกษามีการดำเนินงานตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	สถานศึกษามีการดำเนินการประเมินติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผลติดตามมาพัฒนานโยบายของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ขอ	ขอคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
6	สถานศึกษามีแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
7	สถานศึกษามีการดำเนินงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
8	สถานศึกษามีการประเมินผล ติดตาม เพื่อพัฒนาแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
9	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล ติดตามมาพัฒนาแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
10	สถานศึกษามีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
11	สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ขอ	ขอคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
12	สถานศึกษามีการประเมินผล ติดตาม ผลการดำเนินการตามแผน งบประมาณของสถานศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
13	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล ติดตามมาวางแผนงบประมาณ ของสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
14	สถานศึกษามีการบริหารจัดการ อาคารสถานที่ และแหล่งการเรียนรู้ที่ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
15	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน							
1	สถานศึกษามีหลักสูตร และแผน การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามมาตรฐาน การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ และครบทุกระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ขอ	ขอคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
3	สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ และวิจัย ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียน การสอน แผนการจัดการ กิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงครบทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
6	สถานศึกษามีการจัดหา การจัดซื้อ การผลิต การใช้และการเผยแพร่สื่อ ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน เพื่อบูรณาการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ขอ	ขอคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
7	สถานศึกษามีการจัดทำสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และเผยแพร่การจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
8	สถานศึกษามีการใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่เสริมสร้างการพัฒนาคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
9	สถานศึกษามีการการนิเทศ การวัด และประเมินผลการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
10	สถานศึกษามีการจัดทำเครื่องมือวัด และประเมินผลที่หลากหลาย ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
11	สถานศึกษามีการใช้เครื่องมือวัดและ ประเมินผลที่หลากหลายที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ขอ	ขอคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
12	สถานศึกษามีการรายงานผล การประเมินการจัดการเรียนการสอน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
13	สถานศึกษามีการจัดแสดง เผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียน ที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปประยุกต์ใช้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน							
1	สถานศึกษามีแผนงานแนะแนว เพื่อ สนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้อง กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแนะแนว ให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของ ตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3	สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหา และพัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้อง กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	สถานศึกษามีการติดตามผลการจัด กิจกรรมแนะแนวและระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ขอ	ขอคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
5	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล ติดตามการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
6	สถานศึกษามีแผนงาน โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนเพื่อให้ ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
7	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/ เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญ ประโยชน์เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่าง พอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
8	สถานศึกษามีการจัดตั้ง ชุมนุ่ม ชมรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
9	สถานศึกษามีการติดตามผลการจัด กิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
10	สถานศึกษามีการนำผลการติดตาม มาปรับปรุง พัฒนากิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
11	สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมและคำสอน ทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ขอ	ขอคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
12	สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
13	สถานศึกษารวมแก้ปัญหาหรือ พัฒนาสถานศึกษาและชุมชนตามด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
14	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ของผู้เรียนที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
15	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ของผู้เรียนที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ขอ	ขอคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา							
1	สถานศึกษามีแผนงาน โครงการ เพื่อพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	สถานศึกษามีการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3	สถานศึกษามีการสนับสนุน ส่งเสริม ให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริม การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจ หน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	สถานศึกษามีการติดตามผล การดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนา บุคลากรในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริม การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจ หน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ขอ	ขอคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
6	สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา การดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
7	สถานศึกษามีการขยายผล เผยแพร่ผลการปฏิบัติงานเผยแพร่การดำเนินชีวิต และปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.893	.894	15

จากการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ฉบับ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Cronbach Coefficient) พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 หมายถึง มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ศศิภรณ์ สุวรรณรัตน์
วัน เดือน ปี เกิด	5 เมษายน 2534
สถานที่เกิด	จังหวัดแพร่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2558 ศษ.บ. (ประถมศึกษา), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	265 หมู่ 8 ตำบลแม่จี่วะ อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ 54110
ผลงานตีพิมพ์	ศศิภรณ์ สุวรรณรัตน์ (ผู้บรรยาย). (24 เมษายน 2564). การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายสถานศึกษาพอเพียง ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1. ใน การประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 7 (หน้า 521-536). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

